

nivši, je že pri svojem zakladu, iz katerega nekaj krompirjev vzame in ž njimi v kovačnico leti, kjer bi jih bil čez dobro uro spečene dobil. Al ker ga v noge zebe, se v ješi na koritu, ki ga imajo kovači za ogenj gasiti, vsede, da bi se tū pogrel in pečenega krompirja dočakal.

Oče in njih pomočnik Janez, ki sta ga že večkrat sēm pridšega nalašč s kako rečjo dražila, ga tudi zdaj z vprašanjem razdražita, ali je bil morda tudi on med tistimi, katerim so danes v šoli učnik nekaj gorkih na herbet naložili? Ko se Lojze z vso zgovornostjo izgovarja, da njega ni kaj enacega doletelo, ampak, da so učnik le Kodrovega Petra in Bahačevega Tineta zares čudno kaznovali, ga ta dva dražljivo vprašata, rekši: No, povej nama, povej, kako pa je bilo; bova slišala, ali je res, kar nama je Borajt pravil.

Lojze, ki je imel dober jezik in se mu je ta kaznenova in smešna zdela, res prične pripovedovati.

Peter zleze namreč pod klopi, pod katerimi sēm ter tje po vseh štirih lazi, dokler da ne pride do Pavličkovega Jožeta, katerega toliko časa za hlače vleče, da se ta, ki je ravno bral, nasmeja in pod klop pogleda. Učnik h klopi pridši Petra opazijo in mu spod klop priti velijo, kjer mu nizek stol pripravijo. Počasi se Peter k stolu pomika in se zadnjič na-nj vsede.

„Oh! stoj, stoj „cigan“ — mu učnik rečejo — to bi bilo pregosposko za te; vsedi se, ker rad po tleh laziš, na tla in deni noge na stol; z eno roko se pa znaš na tla opreti. Vsi se smejamo z učnikom vred in se čez klopi stegujemo, da bi natanko vidili novo kaznen. Učnik vzamejo iz žepa okroglo škatlo in se hočejo z duhanom okrepčati, — toda zdaj se spomnijo, da so včeraj popoldne Tineta po duhana poslali, katerega pa ni bilo več nazaj. Berž ga poprašajo, zakaj ni prišel potem v šolo? Tine se spervega izgovarja, da je denarje zgubil; al kmali ga naženejo, da pové, da si je rožičev kupil.

„Aha, tako znaš ti“ — se zaderejo nad njim — „le škoda, da ima že Peter nizki stol za podnožje; pa naj bo, tebe bom pa povikšal. Stopi na mizo; na tej pa le z eno nogo stoj; tū vzemi škatlo v roko in jo derži kviško“. Vsi se iz celega gerla spet smejamo.

„Prave tiče — se oglašijo oče, nažokano lulo z živim ogljem prižigaje — imajo v šoli“. „Kako pa — vpraša dalje Janez smejaje Lojzeta — sta li bila dolgo tako?“

„Gotovo — odgovori Lojze — bi bila dalje tukaj, ko bi ne bil nek součenec notri prišel, ki se pri tem pogledu, ki se ga ni nadjal, na ves glas smejati začne. Peter ga hoče pogledati, ker mu je pa roka oterpnila, se zverne na stran in stol na-njega, tako, da je bilo cel „prekucius“, Tineta pa že težko na nogi stoječega ta ropot tako ostraši, da mu škatla z roke na tla pade. Zdaj, zdaj smo se še le smejali, ker se je Peter izpod stola kobacal, in Tine s peresom na tleh ostali kupec duhana v nek papir pobiral, katerega je potem mogel preč stresti. Učnik ju zdaj v klop pustijo z opombo, da ju bojo pri prvem pregrešku s palico do oslovske klopi spremljevali“.

„No, no, to so besede — se mu Janez na to pripovedovanje nasmeja — dobro si jih zapomni, ne bo dolgo, ko jih boš tudi ti čutil“.

„Jez že ne — mu zaverne Lojze, s tem nekoliko zdražen — kaj misliš, da smo za vsako reč tepeni; pa saj bi jih ti ne deržal namesto mene; poglej raji krompir, ali je že pečen, kakor pa, da bi mi zmiraj nagajal“.

„Le pol ure še počakaj — mu Janez reče — vmes se boš ravno oddahnil“.

(Kon. sl.)

Slovensko slovstvo.

Slovenska Vila je pridna. Ni davnej, kar smo svojim bravcom veselo novico oznanili, da gosp. Cegnar bo po naročilni poti izdal zbirko svojih pesem, po katerih so prijatli domače poezije že gotovo tako obilo segli, da bojo za-

gledale kmali beli dan, — in že moremo spet povedati, da tudi gospod Miroslav Vilhar bo izdal iz bogate svoje zbirke zvezek slovenskih pesem, ki jih bo — tega smo si svesti — občinstvo radostno sprejelo. Natiskujejo se že v Milicovi tiskarnici in utegnejo biti kmalo gotove. Iz mične zbirke po zapopadku zelo različnih pesem smo si izbrali dve, ki ju bomo — danes eno, drugi pot drugo — podali častitim bravcom za pokušnjo.

Župan.

Postava zverinam je nova podana,
Zatoraj si volijo urno župana;
Pa kaj jim volitve koristile so,
Na verbi nam sraka razlaga tako:

Zberejo medveda; al medved je merha,
Zarobljen in kosmat od pete do verha;
Budil z godernjanjem prezgodaj jih je,
In s tacami sodil, pravično al ne.

In koj se oglasi jih sto:
„Le-tá nam županil ne bo!“

Zberó si jelena; pa on rogovili,
Prevzetén povsod med pervake se sili;
Z rogato glavico je pač darovan,
Al v glavi ošabni je malo možgan.

In spet se oglasi jih sto:
„Le-tá nam županil ne bo!“

Zberó si rujavca, iz šume lesjaka,
Na katerem krivična je sleherna dlaka;
Kupaval je sam in prodajal je sam,
Da z ljudsko kervjo si napolnil je hram.

In spet se oglasi jih sto:
„Le-tá nam županil ne bo!“

Zberejo si zajca; al zajec neveden
Za skerb in čast domovinsko ne vreden
Ni póznal postave, se slednega bal,
Ponoči je kimal, podnevi je spal.

In spet se oglasi jih sto:
„Le-tá nam županil ne bo!“

Zberejo si kosa po tem gospodarja,
Al kos pa prezviti povsod se ukvarja;
Žvižgával jim vedno iz enih je strun,
Skoz okence vsako potikal je kljun.

In spet se oglasi jih sto:
„Le-tá nam županil ne bo!“

Zberejo si osla; pa osel zabiti,
Nobene po všeči ni znal obrniti;
Z ušesi le miga in v prahu leži,
Pa kjer se povalja, tam dlako pusti.

In spet se oglasi jih sto:
„Le-tá nam županil ne bo!“

Zberejo si palčka; al on je skakavček,
Natihoma léta priliznjen hinavček.
Zverine je dražil, unemal prepír,
Pobegnil iz loze je ljubljéní mir.

In spet se oglasi jih sto:
„Le-tá tud županil ne bo!“

Od tadaj zverina, tako zapeljana,
Po svetu širocem si išče župana;
Če pravega bo pripeljala na dom,
Prijatli! poročil al pisal vam bom!

Mir. Vilhar.

Ozir po svetu.

Nova turška postava zastran ženske obleke.

Ošabnosti in presilnega lišpa je zlasti med ženstvom čedalje več; skor bi smeli reči, da fabrike naše ženstvo delajo, to je, le to, kar fabrika naredí, jim je pri sercu, v tem išejo svoje časti — za vse drugo jim je malo mar. Taka je na Turškem, taka v Parizu in na Dunaji, taka pa tudi v Ljubljani, v Gradcu itd. Sultan je stopil tej razvadi na noge. Nedavnej je namreč dal postaviti zastran ženske obleke. Razglašena je bila po vseh mošéhjah (cerkvah) tako-le:

„Stara reč je že, da se mora slednji vsega ogibati, kar je zoper lepo obnašanje, in da ima nad poštenjem svoje rodbine in družine čuti. Postave in šege vseh narodov so v vsakem času na to gledale, da se lepo obnašanje in pravnost varuje. Ravno tako terja najvišji Izlamov ukaz, da se lepo obnašanje ohrani; on zapoveduje ženskam pregrinjalo (šlajer). Vsaka turška žena ima tadaj dolžnost pregrinjalo nositi, kadar gré kam, pa tudi véra ji to zapoveduje. Al vendar se nahaja mnogo žensk, ktere zoper postavo in lepo zadržanje nosijo silno tanke pregrinjale in ferredje, to je, oblačila iz take robe, ki se za žensko obleko nikolj ni jemala. Tako nespodobno oblečeno hodijo po ulicah pol pregrinjene, se vedejo nespodobno, zahajajo na očitnih sprehajališih med možke in delajo marsikaj, kar je po postavi oestro oestro prepovedano. To vse nasprotuje pa tudi pravosti in spodkopuje premoženje družin. Prihodnje imajo tedaj vse ženske, ktere ga kolj stanú, kadar grejo iz hiše, debele pregrinjale nositi, skozi ktere se njih obličje ne dá spoznati, ferredje pa morajo biti suknjene, iz angorske volne, ali drugih enacih snutkov, in sicer brez štikarije, port ali kakega družega lišpa. Zunaj hiše ne smejo v nogovicah in šlapah hoditi, ampak čadike (nekake škornje iz rumenega usnja, kakoršne nosijo v jutrovi deželah sploh možki in ženske) ali kako drugo pripravno, spodobno obutev naj nosijo. Kadar grejo kaj kupovat, jim je oestro prepovedano, v štacuno stopiti, ampak zunaj imajo tako dolgo ostati, kakor dolgo je treba, kaj kupiti. Na sprehod smejo samo v take kraje iti, ki so ženam odločeni. Ojstra kazen bo zadela vsako ženo, ktera se zoper postavo in lepo obnašanje pregreši. Noben gospodar ne sme imeti kónj in kočij, kateri njegovo premoženje presegajo, in za kočijaže se ne smejo taki jemati, kateri bi utegnili ženam nevarni biti. Tudi možki se imajo spodobno in postavam primerno obnašati, zlasti na očitnih shajališih, cestah in sprehajališih. Vsaktere nespodobnosti naj se varujejo in naj ne pijó žganih pijač ne domá ne zunaj dóma“.

Dopisi.

Na Ptui 6. febr. J. Ž. Mnogo zasluženi gosp. Ivan Kerpan, bivši predstojnik mariborske gimnazije, že več let na Ptui stanujoči in občno spoštovani zavoljo svoje izverstne učenosti, so po doveršenem 50. letu svojega duhovništva drugo novo sveto mašo v staroslavni mestni cerkvi sv. Jurja še s tako krepkim glasom zapeli, da malokteri mlad duhoven tako. Ponosna naj bo cela Slovenija, ktera je tako čverstega sivostarčka doživela; ponosijo pa se naj posebno njihova lastna mamica, ktera so tako modrega in močnega sinka izgojili, da jih v sivi starosti nadušenost za vse koristno in krepka beseda v bogoslavljenji zapustila ni! O njihovih zaslugah govoriti se ne prederznem; saj so dobro znane; le toliko opomnim, da so slavni jubilar izverstni latinec, gerk, lah, francoz, nemec in španjolec, da pa tudi prav dobro slovensko umejo, preradi „Novice“ beró, veliko veselje o napredovanji slovenske omikanosti imajo, — da ob kratkem rečem: verl domorodec so, ktere ga naj nam Bog še mnoge leta ohraniti blagovoli. Lepi te svečanosti so se pridružili prostovoljno prečastiti duhovni župniki in pomočniki iz bližnjih okolice, da bi s svojim občno spoštovanjem in ljubljnim učiteljem milega Boga zahvalili za toliko milost in dobroto. Visokočastiti gosp. nadžupnik in dekan mestne fare, gospod Jakob Standegger, svetovavec lavantinske in sekovske škofije, znani imenitni dobrotnik mnogih hvalevrednih zavodov, čeravno že tudi blizo jubilar, so s krepko in serčno besedo tako mično pridigovali, da je marsikteremu poslušavcu beseda serce prešinila; po doveršeni službi Božji pa so lepo kerdelce zbranih imenitnih mestnjanov in uradnikov, kakor tudi vseh onde poslovaajočih duhovnov v svojo gostoljubno stanovanje vzeli in jih prav pošteno postregli, in tak zlato gostovanje z zlato milodarnostjo ovenčali. Živio!

Iz Ljubljane. 13. t. m. je imela krajnska hranilnica (sparkasse) svoj véliki letni zbor v pričo Njih eksc. deželnega gospoda poglavarja grofa Chorinsky-ga. Z ogovora višjega njenega predstojnika gosp. Janeza Šlaker-ja posnamemo svojim bravcom najimenitniše reči zastran gospodarstva te družbe v preteklem letu, v kterem je hranilnica še očitniše kakor druge leta pokazala, na kako terdnih nogah da stoji, in djansko poterdila vse, kar so ji na čast „Novice“ takrat govorile, ko so prigovarjale ljudém, naj nikar ne verjamejo oplašnim mevžam in lažnjivim sleparjem. Vendar so bili, kakor gosp. predstojnik v svojem ogovoru pravijo, vsi opomini le bob v steno: v 6 mescih so lani oplašenci vzeli 355.000 gold. nazaj, in s tem si škodovali sami sebi, ker so prišli ob obresti (činže) ali pa svoj dnar izročili nevarnim rokam; škodovali pa so tudi hranilnici, ker je mogla mertvo ležeči dnar vedno pripravljen imeti, da ga je mogla vsaki dan poverniti ljudem. Ali je ta skušnja kaj spametovala ljudi, bo prihodnji čas učil; Bog daj pa, da bi takega časa več ne bilo! — Kakor rajtenga kaže, je lani 5039 ljudi položilo 575.636 gold. v hranilnico, 4733 je pa 503.750 gold. nazaj vzelo. Obrest (činžev) po 4 od 100 je plačala lani svojim deležnikom v vsem skupaj 104.067 gold. 17 kr., od kterih so si pa deležniki le 11.063 gold. 42 kr. izplačati dali, — 93.003 gold. 75 kr. so pustili v hranilnici, da jim obresti spet obresti nesó. V vsem skupaj je bilo v hranilnici lani za 2 milij. in 817.958 gold. in 31 kr. dnarja naloženega, tedaj za 164.789 gold. in 75 kr. več kakor predlanskim; pa bi ga bilo gotovo še veliko več, ako bi ne bil omenjeni lanski hrup tega kriv. Hranilnici lastno premoženje je narastlo lani na 267.541 gold. in 57 kr.; že to premoženje daje vsem, ki imajo pri nji svoj dnar naložen, varnost za 9 od 100. Predlanskim je 11.161 ljudi svoje premoženje v hranilnici naložilo; lani ga je prineslo na novo še 1689 ljudi, nazaj vzelo ga je 1884. Kaj pa je hranilnica počela z vloženimi kapitali? Rajtenga kaže, da 1 milijon in 196.603 gold. ima naloženih s pupilarno varnostjo na hišah in zemljiših, v zastavnih obligacijah dunajske banke ima 646.850 gold., ki so zagotovljene na 349 hišah in 760 zemljiših; čez 900.000 gold. ima v drugih obligacijah, 65.000 gold. ima izposojenih na zastave, hiša njena je vredna 37.000 gold., gotovega dnarja pa je imela konec leta 117.021 gold. — Z ljubljansko hranilnico je pa tudi združena zastavilnica, kamor ljudje mnogih stanov, ako jim dnar mine, nosijo to in uno reč v zastavo, da dobé kak goldinar v sili. Od vseh Svetih 1858 do vseh Svetih 1859 je hranilnica posodila na 23.996 zastav 89.288 gold., in ker je že pred imela na 15.970 zastav 73.983 gold. izposojenih, je lansko leto skupno izposojilo na 39.966 zastav zneslo 163.271 gold. Ker pa so ljudje med letom 27.789 zastavljenih reči rešili, je imela o vseh Svetih lanskega leta še 12.177 zastav, za ktere je izposodila 58.052 gold. In tako kaže rajtenga od konca do kraja dobro gospodarstvo naše hranilnice, ktera popolnoma zaupanje zasluži in pri kteri, — kakor smo že večkrat rekli — skor nič družega ne pogrešamo, kakor samo to, da svojih dnarjev premalo posoja na kmetije. — Zdaj pa še nekaj novega. V tem zboru je bilo sklenjeno, da bo hranilnica, kjer ni drugej pripravnega prostora našla, nazi-dala na svojo lastno hišo na sejmišu še dvoje nadstropij in prizidala na levem koncu proti strelišu še toliko, kolikor ima tam praznega prostora. Ker bo tako hranilnica zidala na svoji zemlji in pod staro streho, bo za to dozidanje obrnjeni kapital dobro naložila, zraven pa mesto olepšala z mogočnim poslopjem na lepem prostoru. Pri tej priliki prosimo tistih 6 gospodov, ki so bili v „zidarski odbor“ izvoljeni, naj pri osnovi družega ali tretjega nadstropja ne prezrejo mnogokrat že razodete želje, da bi tu realna šola (nižja in višja) kaj pripravno mesto imela. Ker se pri novih stavbah dá marsikaj tako uravnati, da utegne na več strani prav biti, bode bistro-